

EUROOPA PARLAMENT

ERIVÄLJAANNE

EUROOPA ÜLEMKOGU
23. ja 24. märtsil 2006
Brüsselis

EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI
PAT JOSEP BORRELL FONTELLES'I KÕNE
PRESIDENTUURI KOKKUVÕTTED

01/S-2006

Presidentuuri peadirektoraat

ET

ET

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2006)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2006)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\BRUXELLES\2006

EUROOPA PARLAMENDI PRESIDENDI PÕÖRDUMINE EUROOPA ÜLEMKOGU POOLE – MÄRTS 2006

Daamid ja härrad, riigipead ja valitsusjuhid.

Kõigil kuuel aastal pärast 2000. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu Lissaboni kohtumist on eurosooni majanduskasv olnud väiksem kui 2%.

Me oleme kaugel eesmärgist saada maailma kõige dünaamilisemaks majanduseks.

Praegu tunduvad väljavaated paremad, kuid vahepealsetel mõõna-aastatel on kadunud suur hulk töökohti. Nüüd peame kaotatu kiiresti tasa tegema.

Meie kodanikud pühenduvad Euroopa projektile ainult siis, kui EL suudab tagada solidaarsusel põhineva jätkusuutliku majanduskasvu.

Selleks on meil vaja aktiivsemaid ja paremini kooskõlastatud Euroopa tasandi reforme ja poliitikat.

Üks võtmevaldkondi on seejuures energiamajandus, mis on teie aruteludes kesksel kohal.

Euroopa Parlament tervitab asjaolu, et Euroopa majanduskasvu- ja tööhõivestrategia läbivaatamine, mille Euroopa Ülemkogu eelmisel kevadel algatas, on riiklike tegevuskavade näol vilja kandnud.

See on oluline samm edasi, kuid ainuüksi sellest ei piisa.

See samm on tähtis, sest see muudab selgemaks volituste jagunemise riikliku ja Euroopa tasandi vahel. Me hakkame strateegiat riiklikele ja sotsiaalsetele nõudmistele kohandama ning paremini mõistma, millist lisandväärtust see Euroopale toodab.

Kui see poleks tõsi, ei arutleks te praegu Euroopa Ülemkogus poliitikavaldkondade üle, mis kuuluvad enamjaolt riikide pädevusse.

Kuid sellest sammust ei piisa, sest endiselt tundub olevat tegu pigem suunava äriplaani kui Euroopa ühiskonna projektiga.

Riiklikes reformikavades puuduvad kvantitatiivsed eesmärgid ja konkreetset vahendid nende saavutamiseks. Vaid üksteist liikmesriiki kahekümne viiest on valmis määrama Euroopa majanduskasvu- ja tööhõivestrategia jaoks riikliku esindaja.

Ebapiisavusele lisandub ebajärjekindlus, sest pühendumine tegevusvaldkondadele, mida komisjon prioriteetseks peab, ei sobi kokku finantsperspektiivi projektiga perioodiks 2007–2013.

PRESIDENDI KÕNE

Komisjon on väljendanud muret eelarvekärbete pärast, mis mõjutavad strateegia seisukohast üliolulisi programme:

- uurimis- ja arendustegevus: 20 miljardit eurot
- innovatsioon: 1 miljard eurot
- haridus ja koolitus: 50% vähem
- VKEd: 40% vähem
- energia: täiendavaid vahendeid ei eraldata
- välistegevus: 21% vähem
- üleeuroopalised võrgud: nähtav puudujääk jne.

Arvestades vastuolu eesmärkidega, mis te ise olete välja pakkunud, lükkas Euroopa Parlament teie ettepaneku suure häälteenamusega tagasi.

Kuid parlament nõustus võtma ettepaneku institutsioonidevaheliste läbirääkimiste aluseks.

Need läbirääkimised pole märkimisväärselt edenenud. Ees ootab veel läbirääkimiste viimane voor, kuid paindlikkuse ning teatavatele Euroopa jaoks eriti olulistele poliitikavaldkondadele vajalike vahendite osas on jätkuvalt suured erimeelsused.

Me omistame sellele küsimusele nii suurt tähtsust seetõttu, et kaalul on ELi usaldusväärsus: EL püstitab jätkuvalt uusi eesmärke ja pakub välja uusi tegevusvaldkondi, seda nii sisepoliitikas – nt teadustegevuse ja energiamajanduse osas – kui ka ülemaailmselt, kuid ei varusta end vahenditega, mida on vaja nende eesmärkide saavutamiseks.

Daamid ja härrad, riigipead ja valitsusjuhid.

Ma palun teid, et te ei sunniks inimesi Euroopa projektis rohkem pettuma. Ärgem tekitagem uusi ootusi, mida me ei suuda täita. Jõudkem kokkuleppele, mis võimaldab meil täita juba tekitatud ootused.

Tuletan teile meelde, et kehtiva finantsperspektiivi muutmiseks on vaja Euroopa Parlamendi heakskiitu.

Daamid ja härrad, riigipead ja valitsusjuhid.

Euroopa Parlamendi arvates on hädavajalik kujundada välja siseturg ning saavutada kapitali, kaupade, inimeste ja teenuste vaba liikumine.

Seepärast tervitab parlament mitme liikmesriigi valitsuse hiljutist otsust loobuda uutest liikmesriikidest pärit töötajate vaba liikumise üleminekuperioodist.

Parlament palub ka ülejäänud liikmesriikidel viivitamatult nende eeskuju järgida.

Lisaks sellele on parlamendil pärast pikki arutelusid õnnestunud vaigistada teenuste direktiivi ümber puhkenud kired.

PRESIDENDI KÕNE

Paljud projektiga seotud väärarusaamad on kummutatud. Mõned liikmesriigid nägid direktiivis võimalust tõsta oma konkurentsivõimet siseturul, teised nägid selles sotsiaalse dumpingu ohtu. Arutelu on hägustanud teenuste osutamise ja püsiva tegevuskoha segiajamine.

Parlamendil õnnestus leida kompromiss direktiivi kohaldamisala piiramise, vastuolulise "päritoluriigi" põhimõtte kaotamise, poliitilise konsensuse saavutamise ning uute ja vanade liikmesriikide vastasseisu vältimise abil.

Nüüd tuleb komisjonil esitada nõukogule parandatud ettepanek.

Ma palun, et te ei rikuks ära äärmiselt üksikasjalikku kokkulepet, mis võimaldab tegutseda ühtsel teenusteturul, säilitades liikmesriikide sotsiaalsüsteemid.

Parlament nõuab, et majanduskasvu- ja tööhõivestrateegia tagaks konkurentsivõime ja sotsiaalse mõõtmega tasakaalu hoolika säilitamise.

See on hädavajalik, et võita kodanike toetus ning tegeleda Euroopa ühiskonnas sügavalt juurdunud vaesusega, mille all kannatab 15% elanikkonnast. See eesmärk on komisjoni ettepanekutest peaaegu kadunud.

Paindlikkus üheskoos turvalisusega on eriti tähtis, et võidelda sügava ebakindluse vastu, mida paljud eurooplased praegu tunnevad – kes põhjendatult, kes mitte.

Reforme nähakse sageli õigustusena madalatele palkadele ja aina ebakindlamatele töökohtadele. Selline olukord võib viia kohustuste täitmata jätmiseni, mis on vastuolus avatuse ja maailmaga kohanemise eesmärkidega, mille poole me püüdleme.

Vähe kvalifitseeritud töötajad peaksid olema tööga kindlustatuse suurendamiseks mõeldud koolitusprogrammide peamine sihtgrupp.

Kuid komisjoni aruanded näitavad, et nii see pole. Vähe kvalifitseeritud töötajatest osaleb sellistes programmides kõigest 45% ning mõnes liikmesriigis ainult 20%.

Te hakkate arutlema eesistujariigi Austria ja komisjoni äärmiselt olulise ettepaneku üle, mille eesmärk on pakkuda 2007. aastal igale noorele tööd, õpipoisikohta või koolitust, et kaasata nad tööellu.

Kui soovite oma järeldestes – mis mõnikord kipuvad olema liiga pikad ja raskesti mõistetavad – mõnda eesmärki eriti esile tõsta, rõhutage just seda eesmärki. Kuid ainuüksi eesmärgi nimetamisest ei piisa, aitab soovmõtlemisest. Teil tuleb täpsustada, kuidas seda eesmärki saavutada, ning määrata tähtsused. Teil tuleb ka selgitada, kuidas kavatsete liikmesriikides saavutatud tulemusi jälgida.

Tuletage meelde Euroopa Ülemkogu 2002. aasta kohtumist Barcelonas. Seal otsustati sündimuse tõstmiseks suurendada kuni kolmeaastastele lastele mõeldud lastesõimekohtade arvu 33% ning kolmeaastastele kuni kooliealistele lastele mõeldud lasteaiakohtade arv kahekordistada.

PRESIDENDI KÕNE

Mis on sellest lubadusest saanud? Kas keegi teab? Kas keegi üldse mäletab neid eesmärke?

Kandkem hoolt, et samasugune saatus ei taba meie praegusi eesmärke, mis on niisama kiiduväärsed, kuid toidavad ainult üldsuse skepsist, kui me laseme neil unustusse vajuda.

Euroopa Parlament on veendunud, et majanduskasv eeldab sobivat makromajanduslikku raamistikku. Seepärast ei soovi parlament enam näha killustatud kasvustrateegiaid ning pooldab majandus-, eelarve- ja fiskaalpoliitika suuremat kooskõlastamist.

Me peame tagama, et liikmesriikidevaheline maksukonkurents ei õõnestaks sotsiaalse ühtekuuluvuse aluseid.

Lisaks peab üldsus mõistma, milliste reeglite järgi ELis otsuseid tehakse.

Kuidas peaks üldsus Teie arvates mõistma seda, et käibemaksu kehtestamine ekspordiks mitteminevatele kaupadele, nagu toidlustusteenused või ehitustööd, peab toimuma liikmesriikide ühehäälsel nõusolekul, samas kui otsese maksustamise üle, mis on territoriaalse konkurentsivõime esmatähtis tegur, võib iga liikmesriik oma äranägemise järgi otsustada igasuguse liidupoolse osalemiseta?

Rahvastiku vananemise ja demograafiliste väljakutsete osas rõhutab Euroopa Parlament sisserändepoliitika suurt tähtsust. Iga kasvu, tööhõivet ja sotsiaalset ühtekuuluvust käsitleva strateegia määratlemisel tuleb seda tähelepanelikult arvestada.

Millised on meie edusammud, kaheksa aastat pärast Tampere kohtumist (1999), Euroopa sisserändepoliitika osas, mille vajadust on lõputult kuulutatud?

Vastus on – väga väikesed. Tegelikult pole Euroopa sisserändepoliitikat ikka veel olemas. Me tegeleme rändega, lükates probleemi oma piiridest väljapoole, samas kui otsustamine justiits- ja siseküsimuste nõukogus on ummikus.

Sisseränne – protsess, mille käigus rändajad sisenevad riiki – peab samastuma integratsiooniga vastuvõtjariigis ja päritoluriigiga tehtava arengukoostööga. Vaadata seda küsimust pelgalt julgeoleku vaatenurgast või kui vahendit vananeva rahvastiku probleemi lahendamiseks oleks tõsine viga.

Samuti ei saa me jätta selle probleemi lahendamist ainult Vahemere lõunakalda riikidele, mis on transiitriigid või esmasaabumise riigid.

Sisseränne on kogu Euroopa küsimus.

Samas koputatakse meie uksele üha dramaatilisemalt. 45 päeva jooksul on Atlandi ookeani vetes uppunud 1200 kuni 1700 paadipõgenikku Mauritaaniast, kes olid teel Kanaari saartele ja püüdsid jõuda Euroopa "töötatud maale".

Liit peab astuma tänapäeva orjakauplejatele vastu kohase range poliitikaga.

PRESIDENDI KÕNE

Daamid ja härrad, riigipead ja valitsusjuhid.

Hampton Courtis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel tõstsite te esile Euroopa energiapoliitika ideed.

Sellele järgnes Venemaa ja Ukraina vaheline gaasikriis, mis näitas selgelt, kui sõltuvad me energiast oleme.

Euroopa on endale teadvustanud oma haavatavust energia valdkonnas. Samas on ülevõtmispakkumiste ja vastupakkumiste tulv juhtinud teravat tähelepanu sektori riikliku suveräänsuse strateegilisele mõõtmele.

Komisjoni roheline raamat on valmis. Me peame kiiresti tegutsema.

Energia on meie liidu praeguste vasturääkivuste musternäide.

Kuidas sobitada meie liikmesriikide suveräänsust olulise vajadusega tegeleda ühiste probleemidega?

Mida tuleb teha?

Esiteks peab energia muutuma liidu välispoliitika põhikomponendiks. Varustuskindluse tagamiseks toetab Euroopa Parlament seda täielikult.

Me peame tegutsema kindlalt energiatõhususe parandamiseks, et võimaldada tarbimise 20% säästu. Siiski eeldab see suuri muutusi suhtelistes hindades ja sotsiaalharjumustes.

Me peame samuti arutlema õigete „energialiikide” küsimuse üle, mis on äärmiselt tundlik teema riikliku suveräänsuse närvikeskuses.

Euroopa Parlament usub, et pikas perspektiivis ei saa olla energiavarustuse kindlust ilma taastuvate energiaallikate kasutamiseta. Meie tehnoloogilist võimsust selles valdkonnas tuleb kasutada maailma energiakaarti muutvate esilekerkivate riikide arengus.

Samal ajal tunnistab Euroopa Parlament tuumaenergia rolli elektrienergiaga varustamise kindluse tagamisel. Tuumaenergia aitab kaasa CO₂ vähendamisele, vaatamata sellega kaasnevatele teistele keskkonnaprobleemidele. Me peame heitma kõrvale oma tabud ja alustama arutelu.

Samas seisame me energia küsimuses vastamisi olulise probleemiga: ei ole olemas Euroopa energiapoliitikat, on ainult konkurentsipoliitika, mida energia valdkonnas kohaldatakse.

Seda konkurentsipoliitikat kohaldatakse turule, mis ei ole ühtne, millel puuduvad piiriülesed ühendused ja mis ei saa oodatud kasu elektrienergia liberaliseerimisest.

Tarbijad ei ole näinud mingit kasu ei madalamate tasude ega parema kvaliteediga teenuste näol. ELi majandus tervikuna ei saa kasu ei suurema konkurentsi ega hindade alandamise näol.

PRESIDENDI KÕNE

Endised monopolid valitsevad ikka veel turge, oluline piiriülene konkurents puudub, uued turuletulijad ei saa gaasi ja elektrienergia jaoks vajalikku transiidivõimsust. Ühendused ei ole piisavad ja suuremahulised tarbijad on tihti seotud pikaajaliste lepingutega, mis pärinevad liberaliseerimisest ajast.

Seega pole üllatav, et Euroopa ühtne turg on muutumas natsionalistlikuks võitluseks riikide vahel, kes näevad energias pelgalt riikliku iseloomuga strateegilist probleemi.

Euroopa Parlament on suure häälteenamusega väljendanud muret valitsuste poolt võetud kaitsvate meetmete üle, mis on vastuolus kapitali liikuvuse ja asutamisõigusega. Parlament on kutsunud komisjoni üles võtma siseturu suhtes karmi seisukohta, eriti energia ja finantsteenuste osas.

Komisjon soovib konkurentsi suurendamiseks näha enam konkurente. Tõsiasi on, et ühinemised jätkuvad vaatamata sellele, kas see meile meeldib või mitte.

Küsimus on selles, kas need toimuvad riiklikul või Euroopa tasandil ja millises ulatuses on reguleerimine asjakohane.

Milline on konkurentsi võimalik roll elektrienergia sektoris ja kuidas seostub sellega avalik teenus?

Täna alustate te Euroopa tuleviku jaoks väga olulist arutelu. Euroopa Parlament osaleb aktiivselt selles arutelus: Euroopa energiapoliitika vastuvõtmine nõuab palju ... energiat.

* * *

Sellel nädalalõpul Brüsselis koguneva Euroopa-Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee presidendina ei saa ma oma kõnet lõpetada, puudutamata mõne sõnaga Lähis-Ida.

Daamid ja härrad, riigipead ja valitsusjuhid.

Meie suutmatust teha olulisi edusamme partnerluse taasalustamiseks Vahemere piirkonna riikidega on andnud vaba mängumaa niinimetatud „tsivilisatsioonide kokkupõrke” teooria pooldajatele. Ka Araabia maailmas viimastel kuudel toimunud valimiste tulemused näitavad, et sellel ettekujutusel on palju toetajaid Palestiinas, Egiptuses, Iraagis ja varsti võib-olla ka teistes riikides.

Euroopa-Vahemere piirkonna parlamentaarse assamblee juhatuse 6. veebruari deklaratsioon oli esimene ühine „karikatuuride kriisi” käsitlev deklaratsioon, mis andis tunnistust assambleest kui dialoogi ja koostöö foorumist.

Samas on rahvusvaheliste vaatlejate lahkumine ja sellele järgnenud vangla ründamine Jeerikos, mille tõttu president Abbas ei saanud Euroopa Parlamendi ees esineda, andnud piirkonna islamistidele kuvandid, mis toetavad nende seisukohti.

PRESIDENDI KÕNE

Sellel esmaspäeval püüame meie, Euroopa ja piirkonna parlamendiliikmed, anda oma parima selleks, et jätkata dialoogi soodustava kliima loomist. Kui me seda teeme, tuleb MEDA-programme mõjutavaid eelarvekärpeid muuta. Barcelona 2005. aasta tippkohtumine lõi pildi "partneriteta partnerlusest" ja kavandatavad kärped võivad viia Euroopa-Vahemere piirkonna protsessi usaldatavuse kadumiseni.

Nõukogu ja komisjoni asjakohasel tasandil abi oleks selle eesmärgi edendamiseks väga oluline ning tugevdaks institutsioonidevahelist koostööd, mida parlament taas kord nõukogule pakub.

Tänan teid võimaluse eest teie ees esineda ja soovin teile edu teie töös.
